

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I ASSING KIRKE MED LASTBILCHAUFFØR KURT HANSEN

I en menneskealder har jeg kørt med slagtegrise fra gårdene i Assing Sogn til Herning Svineslagteri - og det har nu "æ været så ring endda". I min lastbil kører jeg mange gange forbi Assing Kirke, fordi den ligger lige i krydset, hvor fem store landeveje i sognet mødes.

Jeg har fået mange gode historier fortalt, mens lastbilen er blevet fyldt med grise. Landmændene her er folk, der tænker over tingene - over hvordan livet skal og kan leves. De er ikke bange for at sige deres mening og spørge om gode råd. Jeg har lagt øret til meget, og jeg har altid forsøgt at holde mig gode venner med alle på min vej. Mange af de lokale bønder tror på Gud og kommer derfor også i kirken og i Assing Kirkes Sognehus i Kibæk for at mødes med andre kristne og høre Biblens tekster. Ude på gårdene har landmænd mange timer til at tænke over livets udfordringer. Flere gange har jeg oplevet en konflikt - sådan på anden hånd, hvor en af landmændene oplever, at en anden landmand ikke lever, som han bør. Jeg hører en landmand fortælle om episoden fra hans vinkel, og når jeg så henter grise på en anden gård - så hører jeg om den samme situation fra en anden person - fra en ny vinkel. Nej, konflikter kan hurtigt opstå. Jeg prøver at lytte og stiller som sagt spørgsmål. Nej, jeg er ikke sådan en moderne konfliktløser, men jeg kan nu godt lide at få folk til at tænke over, at der jo altid er en eller flere grunde til, at folk reagerer, som de gør. Jeg tror faktisk, at landmændene glæder sig til, at jeg kommer og henter grise - og til at få en snak med mig. Folk her i Assing Sogn kender hinanden - på godt og ondt. Jeg oplever, at de i bund og grund vil hinanden det bedste alle sammen.

Det er også svineavlerne, der har fortalt mig om Assing Kirkes historie. Tit når jeg kører forbi Assing Kirke, så tænker jeg på, hvordan de lokale bønder har slæbt kampesten fra markerne ind til kirkebyggeriet for mange, mange år siden. Assing Kirke ligger jo ude på landet - syd for Kibæk, for også den gang var landmænd eftertænksomme og kunne stå sammen. Da kirken skulle bygges lige mellem de største gårde i sognet, samlede bønderne sten til byggeriet på alle deres marker. Vi er nu heldige i dag - at vi har lastbiler, som min, til at få transporteret ting rundt i. De må have fået noget lange arme med alle de sten, der er brugt i Assing Kirke.

Da kirken blev bygget, var livet noget anderledes end i dag. Den gang var der jo mange mennesker på hver gård - der var tjenestepiger og flere karle. Men Assing Kirke blev altså bygget, hvor der boede flest mennesker den gang. Jeg har også tit tænkt på, hvorfor er det egentligt, at de fleste folk er flyttet fra Assing til Kibæk? Og det, har jeg altså hørt, også skyldes de lokale landmænd - for da jernbanen kom til Jylland, skulle der jo bruges noget jord til at lægge togskinne på - og jorden var ejet af landmænd - og de ville selvfølgelig ikke bruge den bedste landbrugsjord til jernbanen - så den blev lagt et stykke fra Assings gode jorde - og jeg ved da, at mulighederne for transport har stor betydning for folk. Så folk byggede da

selvfølgelig nye huse ved Kibæk Station og flyttede fra landet til byen. Og selv om det meste af vores liv i dag leves i Kibæk - så tænker jeg da, at de fleste af os, vil begravnes på kirkegården ved Assing Kirke - sammen med alle de andre fra sognet. Nå ja, mine egne børn er jo også døbt og konfirmeret her i Assing Kirke med deres klassekammerater - og de siger, at det også er her, de vil giftes, når de skal det. Mon jeg så får lov til at føre min datter op ad kirkegulvet? Og mon hun og hendes mand vil køres fra kirken i min lastbil?

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I FREDENS KIRKE MED FABRIKANT JESPER JØRGENSEN

Jeg kan ikke sove. Tankerne flyver rundt i mit hoved. Jeg er skuffet. Jeg er vred. Jeg bliver hidsig: Kan vi for pokker da ikke bare stå sammen i den her by - her i hedens hovedstad? Hvorfor filan skal det dog være så besværligt at få de aftaler til vores nye kirke i den østlige del af Herning i hus? Vi plejer da nok at kunne få tingene til at ske her i Herning. I min tekstilfabrik, hvor vi laver undertøj, kunne vi da lynhurtigt bygge en større fabrik, da det var nødvendigt. Helt ærligt, hvorfor er der dog så mange stridigheder omkring kirkebyggeri her i byen? Vi er da vel enige om, at alle borgere skal kunne komme i kirke i nærheden af, hvor vi bor? - også nu, hvor Herning by udvikler sig - der bygges boligblokke og parcelhuse som aldrig før. Byggekomiteen har så meget på plads allerede - det har jeg da læst i Herning Folkeblad. Men hold op, hvor skal man da passe på. Der er følelser på spil. I de netværk, hvor jeg mødes med andre Herning-fabrikanter, kommer sindene hurtigt i kog. Der er ikke noget som kristendommen, der kan bringe følelserne i kog.

Hold nu op - jeg har haft mange af sådanne urolige nætter, når tingene ikke lige flasker sig - men opførelsen af Fredens Kirke i Herning har dog været det projekt, der har holdt mig - og garanteret mange, mange andre herningensere vågne af spekulationer.

Jamen, helt ærligt. Kirkestriden har slet ikke fået det bedste frem i byens kirkeinteresserede folk. Nå ja, og undskyld mit sprog - jeg kan nu også tage mig selv i at "missions-bande", når min logiske sans og forsøg på at forstå driftige folks mangel på samarbejde. Jeg er kommet frem til, at det virker ret som om, alle vil have magt - vil have ret - men resultatet er altså, at denne kirkestrid har forsinket byggeriet af Fredens Kirke i mere end ti år. Tænk dig, at kirkens navn allerede blev bestemt en forårsaften, da byggekomiteen holdt et af sine første møder. Det var den 4. maj 1945, hvor frihedsbudskabet pludselig lød over radioen efter fire års besættelse. Den aften kunne man godt blive enige: I taknemmelighed og for at understrege, at her i denne kirke skulle budskabet om den himmelske fred forkyndes - så blev navnet "Fredens Kirke" vedtaget og ført til protokols.

Hold fast, hvor har jeg vendt øjne mange gange, når jeg har studeret læsebreve i Herning Folkeblad gennem årene. At folk vil være det bekendt! En ting er, at det har været svært at skaffe byggematerialer pga. varemanglen her efter 2. verdenskrig - en anden ting er kampen om, at der først skal bygges en ny kirke i Hernings sydlige del - ja, desværre peger det nu på, at Sct. Johannes Kirke er den kirke, der skal bygges først - og så må vi i øst vente endnu nogle år.

Ja ja, som tiden går - og sikken streng vinter vi har haft her i 1963 - som om vi ikke har haft forhindringer nok i at få en kirke her i den østlige del i Herning. Faktisk har jeg også brugt en del af min sparsommelige fritid på at

samle penge ind hos private og virksomheder til at få kirkebyggeriet fremskyndet, og priserne for byggematerialer bare stiger og stiger. Ind imellem ser det godt nok sort ud, men nu er byggeriet i gang. Den planlagte indvielse på befrielsesdagen 4. maj må dog udsættes. Håndværkerne kan i hvert fald ikke gøre for, at kong vinter har hærget her langt frem i foråret.

Men mon ikke, vi med Guds vilje, snart kan komme til fejring af åbningen af Fredens Kirke - med Mindeparken lige ved siden af - ja, lad os da håbe, at ingen her i Herning nogensinde kommer i så stor strid, om hvem der skal have lov til at bygge først, og hvad der ellers har været på spil. Lad os da for pokker stå sammen - også i folkekirkerne her i Herning.

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I GJELLERUP KIRKE MED MOR

Peter og jeg elsker at lave små gåder, som den anden skal gætte. Noget af det bedste, jeg ved, er, når vi kan sidde på de bagerste pladser i klassen og sende små sedler med gåder til hinanden. Peter skrev én til mig, som lød: "Hvad er det, som er hårdt og hvidt, når man kaster det op, men blødt og gult når det lander?" Min mor havde engang givet mig samme gåde, så jeg kendte allerede svaret – gør du?* Nu var det så min tur til at finde på en gåde til Peter. Sidste gang kom jeg til at lave en, som var for nem. Så nu skulle det være en svær en.

Måske skulle jeg bruge en af de gamle, som min mor engang fortalte mig. Vi var ude at gå tur og kom forbi kirkegården i Gjellerup. Her pegede mor op på en sten, som sad i kirkens væg og spurgte, om jeg kunne læse, hvor gammel kirken var. Hun sagde, at der med nogle specielle tal, som hedder romertal, stod, hvornår kirken blev bygget. Jeg tænkte, at folk var underlige i gamle dage. Tænk, at de skrev tal med bogstaver! På kirken stod der, at den var blevet bygget i år MCXL. $M = 1000$, $C = 100$, $L = 50$ og $X = 10$. Mor fortalte mig, at hvis et mindre tal skrives før et større tal, trækkes tallet fra det store, og så får man det tal, man ønsker. Jeg skrev det ned på en seddel, for jeg synes, det var svært at have i hovedet. Jeg måtte have lidt hjælp til at løse den... men hold da op, hvor er kirken gammel. Faktisk, så fortalte mor, at det er den ældst daterede landsbykirke i hele Danmark, som man har en præcis alder på. Det er mærkeligt at tænke på alle de ting, der kan være sket i kirken gennem så mange år.

Mor kender mange historier. Hun fortalte, at kirkens tag engang var lavet af bly. Men da Danmark kom i krig mod svenskerne for lang tid siden, pillede man taget af, fordi man kunne lave kanonkugler af det. Så brugte man simpelthen kirkens tag til at skyde efter svenskerne. Mor vidste ikke helt, om det bare var en historie, eller om det virkelig skete.

Jeg synes tit, at folk i gamle dage gjorde nogle skøre ting, så mon ikke den er god nok. Mor fortalte også, at de kunne finde på at begrave mennesker inde i kirken, nede under kirkens gulv. Men det var kun de fornemmeste folk, som kunne betale mange penge for det, som fik lov. Det, synes de, var særligt fint. Men når det blev sommer og varmt, så begyndte det nogle gange at lugte fra gravene under gulvet, så kaldte man dem for "de stinkende rige". Så var der ikke længere ret meget fornemt over dem.

Da jeg kom hjem fra skole, fandt jeg den lille krøllede seddel, hvor jeg havde skrevet romertallene. I en skuffe fandt jeg en ny seddel og fik skrevet gåden ned til Peter. Så håber jeg bare, at vi kommer til at sidde bagerst i klassen, så jeg kan se ham, når han læser gåden... Kan du finde ud af, hvornår kirken er bygget?*

*Et æg

** år 1140

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

GROVE KIRKE - SIGNES FORTÆLLING

Jeg så, da hun kom. Jeg havde lige været henne på kirkegården med blomster til fars grav. Trist han ikke kom til at opleve den glæde og lettelse, det var, at vi igen var et frit land. Han døde lige inden befrielsen. Vinteren havde været hård ved ham og mor, og til sidst måtte han give op. Langt væk i mine tanker gik jeg ud på vejen nedad mod gården. Larmen fra mange lastbiler bragte mig tilbage til nuet. På ladet af lastbilerne så jeg mennesker tæt pakket sammen. De stod op og holdt om hinanden. Der var ufatteligt stille blandt dem. Man hørte kun lastbilernes larm. Den ene lastbil efter den anden kørte forbi mig ud til marken neden for kirkegården og holdt foran de usle barakker, de havde banket op der.

Hans og jeg havde undret os over byggeriet og tænkt, det var til dyr. Uden om marken havde man sat et højt pigtrådshegn op, hvilket vi ikke havde forstået, for hvilket dyr kunne hoppe så højt. Det var altså mennesker, der skulle bo der! Jeg kiggede op på ladet af den sidste lastbil, og mit blik mødte en jævnaldrende kvindes blik. Hendes blik var varmt, og der var tårer i hendes øjne. Omkring hende var der 2 små børn, en dreng og en lille pige. Jeg så, at hun var gravid. Jeg nikkede til hende, og hun gengældte min hilsen, idet jeg drejede af på vores vej til gården.

De følgende dage kunne jeg ikke slippe billedet af den fremmede kvinde og de to små børn. Vore egne fire børn legede lystigt rundt på gården og nød sommerens frihed. Jeg tænkte på, hvordan de fremmede havde det, og kunne ikke finde ro. En tidlig morgen listede jeg hen til pigtrådshegnet og kiggede ind på området. Der var danske soldater, som holdt vagt. Nogle af de fremmede gik hen til en fjerntliggende barak, der lå helt ud til hegnet. Der var der ingen vagter. Jeg listede derhen i skjul af buskene. Der var en forfærdelig stank, og jeg forstod, at det var toiletterne, der lå her, og derfor kunne soldaterne nok ikke holde til at være der. Efter lang ventetid ved hegnet dukkede kvinden op. Jeg fløjtede til hende, og hun så mig og kom hen til mig. Hun talte tysk. Jeg kunne ikke så meget, men fandt dog ud af, at hun hed Frida. Hun var i en forfærdelig forfatning. Det så ud til, at hun og børnene ikke havde fået noget at spise. Vi aftalte at mødes næste morgen samme tid. Da havde jeg lidt brød og frugt med til dem, som de kunne få. Hele sommeren og efteråret mødtes vi der i al hemmelighed. Hun og børnene var altid i det samme tøj, og efterårets kulde gjorde det svært for dem at holde varmen. I frygt for at vi skulle blive opdaget, turde jeg ikke give dem noget tøj. En dag kom hun kun med ét af børnene, for pigen var blevet meget syg og lå inde i barakken med høj feber. Man talte om, at mange i barakken led af tuberkulose. Moderen var bange for, at det var den sygdom. Jeg hentede et gammelt tæppe, som de kunne pakke hende ind i. Så gik der flere uger, inden jeg så Frida igen. Hun havde født sit barn, men det døde en uge efter. Hun havde ingen mælk haft i brysterne til barnet, og der var ingen hjælp at få. Datteren var også død, og Frida bad mig om at lægge en blomst på graven. Frida havde hørt, at der var to døde i hver

grav, og hun tænkte, de måske var lagt i samme grav. Drengen så helt bleg ud, og jeg skyndte mig at give ham det brød og kød, jeg havde taget med. Et lille smil gled hen over hans ansigt, inden han stille gik tilbage til barakken sammen med sin mor. Nogen havde fået færden af vort mødested, en soldat stod nu og bevogtede stedet trods den forfærdelige stank fra toiletet. Det lykkedes os dog at finde andre steder og tidspunkter, så vi kunne bevare vort venskab, og de kunne få lidt mad til overlevelsen. Det fortsatte et par år. Så en morgen da jeg kom hen til kastanjetræet, der var vort mødested på det tidspunkt, havde Frida bundet sit hårbånd i pigtråden. Hun havde haft hårbåndet på i al den tid, jeg havde kendt hende, og nu føltes det som en hilsen og et tegn om, at de var taget hjem til Tyskland. Siden har jeg ikke set hende eller hørt fra hende. Kom de mon godt hjem? Jeg går tit hen til børnenes grav, og lægger en blomst som en hilsen fra deres mor og bror.

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I HEDEAGER KIRKE MED SØREN SAND

Jubii, Asger og jeg har fået lov at lege bag kirken, mens far skal til møde inde i Hedeagerkirken. Bedstefar har engang, da jeg var mindre, vist mig, hvor den gamle kirke i Herning var - og jeg synes, det er så sejt, at man stadig kan se, hvor væggene har stået. Asger og jeg har aftalt, at vi tager vores sværd med - så vi kan lege. Vi har bestemt, at vi skal lægge vores sværd i våbenhuset, hvis vi går ind i kirken - altså vi leger bare, for der er jo ingen vægge mere - der er kun kirkens omrids, man bare lige kan se.

Bedstefar viste mig også, at de store kampesten viser, hvor døbefonten stod - altså der hvor børn den gang for mange år siden blev dyppet helt ned under vandet. I dag får vi da heldigvis kun tre håndfulde vand over hovedet. Man var meget bange for djævlen, så alle skyndte sig at få deres nyfødte døbt hurtigst muligt. Dåben skulle beskytte barnet imod alt det onde - som en slags skjold.

Ej, Asger, hvad ville du sige, hvis det var dig, der var præst? Bedstefar har fortalt mig, at den her kampesten viser, hvor prædikestolen var. Hvis det var mig, der var præst, ville jeg helt sikkert bede Gud om at passe på min lillesøster og mig - og på bedstefar - og mor og far - og alle dem jeg kender. Tænk dig, Asger, i gamle dage var der lyng over det hele her i Herning - ja i det meste af Jylland. Der må have været mange hugorme. Bedstefar viste mig engang en hugorm - hold op, den var hurtig. Jeg kan godt forstå, at folk bad til Gud om, at englenerne skulle synge højt og advare, hvis der kom en slange i nærheden. Man havde jo heller ikke modgift den gang. Ej, Asger ved du ikke, hvad en døbefont og en prædikestol er? Har du ingen bedstefar? Kom så, Asger, vi går da bare ind i kirken - så viser jeg dig, hvordan sådan nogle kirketing ser ud i dag.

Vi må hellere lægge vores sværd her på bordet - så kan far også se, at vi er gået ind i kirken.

Asger, prøv lige at komme helt her op foran - her har vi altret - det er her præsten er meget af tiden, når der er gudstjeneste. Og her midt i kirkerummet er orglet - det kan altså spille vildt højt. Jeg blev en gang ret forskrækket, da jeg kom her ind helt alene, og manden deroppe begyndte at spille. Far fortalte, at manden hedder Benjamin. Han er organist, og han øver sig til næste søndags gudstjeneste. Far har fortalt, at Hedeager Kirke blev bygget, da han blev født. Far siger, at Hedeager Kirke er en ny kirke - men jeg synes nu, at far er ret gammel.

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I HERNING KIRKE MED MUSIKELSKEREN THOMAS HEDEGAARD

Ah, jeg er vild med musik - al slags musik. Jeg er ret godt tilfreds med at bo i Herning, hvor store musikkunstnere holder koncerter i Boxen. I Herning Kongrescenter og på Fermaten har jeg også været til de fedeste musikoplevelser. Nu lyder jeg måske rimelig moderne, men jeg er vild med al slags musik - faktisk også ret vild med mere klassisk musik - og jeg er kæmpestor fan af Herning Kirkes Drengekor. Korlederen, Mads Bille, er mega dygtig til at sætte flotte korværker op. Ja, at komme til påskegudstjeneste i Herning Kirke er som at komme til korkoncert. Drengene øver sig flittigt og synger til de fleste gudstjenester i Herning Kirke. Jeg er faktisk ret imponeret over, at Herning Kirkes Drengekor er så dygtige, at de bliver inviteret til at synge i hele verden, fx fulgte jeg dem på de sociale medier som Facebook, da de var i New York i 2017 og sang i Carnegie Hall. I 2014 sang drengekorset i Operahuset i Sydney. Det er da ret vildt, at herningensere er verdenskendte.

Måske du også har lagt mærke til klokkespillet fra Herning Kirke, når du er i midtbyen eller på Torvet i Herning. Da Kim Larsen døde, lavede en af organisterne - som også er "diplom-klokkenist", en klokkekoncert til ære for Danmarks national skjald. Organisten spillede bl.a. "Jutlandia", "Susan Himmelblå" og "De smukke unge mennesker". Næste gang, du kommer ind på Torvet foran Herning Rådhus - er du måske heldig at høre kirkeklokkerne, der spiller seks gange dagligt - og så er det helt gratis musikoplevelser.

Det er ellers ikke helt billig at komme til koncert, men jeg skynder mig altid at få købt en billet, når bandet "Die Herren" kommer til Herning Kirke, og der bliver holdt "U2-gudstjeneste". Kan du forestille dig en kirke lavet om til koncerthal med vildt lysshow og rockmusik for fulde gardiner - krydret med kommentarer fra den lokale præst - i sort præstekjole og hvide krave. Lyder det ikke ret vildt? U2's tekster er så vildt godt skrevet - på engelsk, og jeg kan bruge timer på at oversætte teksterne og finde ud af, hvad teksterne handler om, og hvorfor Bono, som er forsanger i U2, har skrevet lige netop den tekst. Heldigvis er mine venner også vilde med U2 - så vi taler meget om historierne bag sangene - og så følges vi ad til koncerter både i Boxen, i Kongrescenteret, på Fermaten og i Herning Kirke.

Hvis du kommer forbi Herning Kirke - så gå endelig ind og se dig omkring (altså, hvis der ikke lige er en kirkelig handling, som en bisættelse eller et bryllup, for eksempel). Jeg er ret vild med, at vi i Herning også har flere kunstværker af verdens kendte kunstnere. Vidste du, at alberttavlen er malet af Joakim Skovgaard? Det er altså ham, der også har malet kalkmalerierne i Viborg Domkirke med hele bibelhistorien fra skabelsen over Jesu liv til dommedag. Vidste du, at Jørn Utzon, der har designet Operahuset i Sidney - også har designet en villa, der ligger i Birk og tankstationen med Lagkagehuset, der ligger på Dronningens Boulevard?

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

Og vidste du, at der i Kristi Himmelfartsferien 2019 skal være Danske Kirkedage i Herning - hvor vi forventer, at der kommer mere end 10.000 gæster til Himmelske Dage på Heden? Træffet er for alle - og arrangeret af alle slags kristne i Danmark, fx Folkekirken, Den katolske Kirke, FDF og Åben Kirke. Der kan alle også være med i Danmarks største gospelkor - det overvejer jeg faktisk at melde mig til - det bliver SÅ stort!

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I ØRRE KIRKE MED DEN UNGE GYMNASTIKPIGE, AGNES

Jeg et stået op med solen her en tidlig søndag sommermorgen - for tirsdag aften til gymnastik med pigerne og karlene aftalte vi en otte stykker, at vi ville gå til Ørre Kirke for at høre den grundtvigianske præsts prædiken. Peter Petersen har hørt ham - og Peter fortalte, at der ikke bliver truet med dommedag og helvede, men mere om, at vi skal være gode ved vores næste. Det lyder dejligt lyst - lyst som de morgenstråler solen sender afsted. Søren Jensen sagde også, at han ville med - og jeg tør næsten ikke tro det, men smilede han ikke lidt til mig, da han sagde det? Jeg har pakket en ordentlig madpakke - for den skal kunne holde hele dagen. Heldigvis accepterede min mor, at jeg ikke kom hjem og besøgte mine forældre i dag - bare jeg lovede at fortælle om alle vores oplevelser i Ørre og Nybro. Nå, jeg må til at afsted. Vi skal mødes uden for kirkediget ved Gjellerup Kirke.

Ved kirkediget: "Godmorgen, Peter. Godmorgen, Søren. Godmorgen, alle I andre piger og karle." "Godmorgen, Agnes. Så er vi her alle sammen - lad os komme afsted. Vi har godt tre timers vandring foran os". Selvfølgelig kunne det være gået hurtigere, hvis vi havde fået lov at låne fars heste og vogn, men den skulle han og mor selv bruge i dag.

"Hør lærken! De fugle har travlt med at passe på deres unger, der ligger i reder her på heden."

"Hør kirkeklokkerne! Vi må sætte tempoet lidt op for at nå frem i tide."

På kirkebænken i Ørre Kirke: Jeg sidder lige og får pulsen ned. Vi har løbet det sidste stykke ned ad den gamle kirkesti og over åen - så vi kom bagvejen ind til kirken, men - pust - vi nåede at få en plads. Her er propfyldt - der er mange andre unge, der lige som os, er kommet gående langvejs fra. Så nu skal vi synge: "Den signede dag med fryd vi ser". Salmen er skrevet af folketingsmedlemmet og præsten Nikolaj Frederik Severin Grundtvig. Hvad er det med mig? Jeg plejer da nok at kunne få min puls ned. Hvad er det dog med mig? Så nu prædiker præsten over søndagens tekst. Jeg må hellere høre efter, så jeg kan fortælle dem derhjemme, hvordan Biblen også kan læses. Jeg ved, at der er stor uenighed - også her i Ørre og Nybro. Der er ligesom konkurrence om, hvem der ved bedst, og hvem der er bedst. Fx har de voksne her ved Ørre Kirke haft møder hver uge i skolens lokaler, hvor de har talt om Biblens tekster. Men nu har folkene fra Indre Mission bygget missionshuset "Nazaret" nede i Nybro - lige ved den å, som vi løb over for lidt siden. Imens har grundtviganerne bygget "Ørre Forsamlingshus". Det har været et sandt kapløb - og grundtviganerne blev færdige en uge før missionsfolkene. Faktisk er vi blevet budt på kaffe begge steder her efter gudstjenesten. Kan man mon nå at se begge steder, før vi skal gå hjem igen? Jeg tror, de andre hellere vil danse i forsamlingshuset end at gå frem og tilbage til Nybro. Jeg kunne faktisk også godt tænke mig at danse... med Søren. Hov, mine tanker flyver - jeg skal huske at lyt-

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

te intenst, så jeg kan være med i samtalen på gåturen hjem. Hov, hvad er det lige kalkmalerierne på væggene fortæller? Ej, nu er prædiken allerede slut. Vi skal synge "Kærlighed er lysets kilde" - Øh, undskyld, øh, jeg fik vist lige røde kinder der; Søren smilede til mig, da han havde slået salmenummeret op.

Uden for Ørre Kirke mødes vi. Peter og tre andre melder sig til at gå til missionshuset "Nazaret" i Nybro, og vi andre går i "Ørre Forsamlingshus" lige over for kirken. Her i de flotte, nye lokaler bringer Søren mig en kop kaffe og en bolle med smør - og så spørger han, om jeg vil danse med ham - Om jeg vil?

Jeg er simpelthen så fyldt af oplevelser, og min mave kildrer som aldrig før - så hjemturen flyver afsted. Her er en ivrig debat, om hvordan vi mennesker kan eller skal man sige "skal leve". Og jeg melder mig helt sikkert til næste udflugt her til gudstjeneste i Ørre Kirke. Og faktisk har Søren Jensen allerede sagt, at han også vil med - og for at det ikke skal være løgn - så kiggede han ud af øjenkrogen til mig imens. Solen skinner, og fuglene synger. Jamen! Der er simpelthen SÅ meget at fortælle, når jeg kommer hjem.

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I RIND KIRKE MED KJÆLLER-KASPER

Fik det da aldrig ende? Nu havde Mads fulgt Kasper, eller Kjælle-Kasper, som han blev kaldt, på nært hold lige siden de var børn, og altid havde Kjælle-Kasper haft en eller anden evne til at vinde al opmærksomhed fra pigerne og siden kvinderne. Mads havde set det så mange gange, hvordan pigerne flokkedes om ham og blev helt røde i kinderne, når de så ham komme. Jo da, Mads kunne godt se det. Kjælle-Kasper så godt ud, høj og mørk og med den der selvsikre holdning, helt uovervindelig og glad. Selv nu hvor han var en gammel mand, havde han en utrolig udstråling. Hvor kom den selvsikkerhed og glæde fra? Mads fattede det ikke. Så vidt Mads vidste, så kom han fra meget fattige kår, det var simpelthen samfundets bund. Nogle gange kaldte man dem for rakkere eller kæltringer. Mads havde hørt en historie om, at Kaspers mor havde været ked af, at Kasper ikke ville drikke brændevin, da han var lille. Hun puttede endda sukker i for at lokke ham, men han kunne ikke lide det. Tænk at give små børn brændevin! Men Kasper fik da hurtigt lært at drikke brændevin. Aldrig havde Mads set en mand drikke så meget og alligevel være i stand til at virke upåvirket. Nej, Kasper var ham en gåde. Kasper havde jo heller aldrig haft noget rigtigt sted at bo. Nu boede han på fattiggården i Rind. Han kunne jo ikke tjene til et hus ved bare gået rundt omkring og hjælpe lidt på gårdene og reparere blyktøj. Ja, han lavede jo også noget gøgl og kunster, det havde Mads da tit set, når der var markedsdag. Folk morede sig over ham, og mønterne blev smidt i hatten, men Mads vidste også, at de blev brugt på sprut og piger, når det blev aften. Der var det igen, det med pigerne. De var helt vilde med ham og kunne ikke holde sig væk fra ham. Nogle talte om, at han forheksede dem. Det var også derfor, det gik galt, dengang der var bal oppe i Karup Kro. Mændene blev bange, da de hørte, at Kjælle-Kasper ville komme, for tænk, hvis han forheksede deres piger og koner. Derfor slog og sparkede de Kjælle-Kasper ligeså snart, han dukkede op, så han kom aldrig til bal der. Der var nogen, der havde hørt Kasper prale med, at han havde haft 8 koner! Mads blev helt ør i hovedet bare ved tanken. Hvor mange kvinder mon han havde børn med? Og nu var hans kone nr.8 altså indlagt på sygehuset, og tænk, man havde bedt gamle Signe om at komme og sidde inde på stuen for at være vågekone, fordi man var bange for at Kjælle-Kasper kunne forhekse de unge sygeplejesker, når han kom for at besøge sin kone. Ja, holdt det dog aldrig op? Hvad så kvinderne da i ham, sådan en gammel mand? Han havde tilmed været i fængsel op til flere gange, men det slog ham åbenbart ikke ud. Han bar heller ikke nag til nogen, men virkede som fuglen fri og fornøjet uden at bekymre sig for dagen i morgen, hvad han skulle spise, og hvad han skulle klæde sig i. Det var jo en helt bibelsk måde at leve på. Mads spekulerede på, om der også i Himlen var en plads til Kjælle-Kasper. Var Gud i stand til at tilgive SÅ meget? Var Kjælle-Kasper nu også så slem? Var der noget syndigt i at være fri, glad og fuld af kærlighed? Mads rystede på hovedet, nej, det måtte være op til Vorherre at dømme ham. Mads blev aldrig klog på den mand.

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I SCT. JOHANNES KIRKE MED PILOT TORBEN KRISTIANSEN

Som dreng har jeg altid ønsket mig at kunne blive en rovfugl og se hele verden fra oven. Den drøm har jeg faktisk altid haft. Har du også en drøm? Så skal du altså tro på, at du kan få din drøm opfyldt! Jeg gik tit forbi Sct. Johannes Kirke og så de fire ørne helt oppe i kirketårnet - de skinner som guld. Jeg tænkte: "Bare det var mig, der kunne se Herning lidt fra oven."

Da jeg blev voksen, kom jeg på en eller anden måde i tanke om, at jeg skulle være pilot. Altså bare sådan en fritidspilot. Og lige som man kan få kørekort til bil, kan man tage "kørekort til en lille flyver". Jeg skulle godt nok sætte mig ind i meget med vind og vejr, men hold nu op, det har været hele sliddet værd, for nu kan jeg efter arbejde køre ud til Skinderholm Flyveplads. Flyvepladsen ligger mellem Gjellerup og Sunds - og så kan jeg flyve som en fugl.

Selvfølgelig har jeg tit fløjet ind over Herning by - og når man ved, hvor de højeste huse er i byen - er det ret let at skelne bygningerne fra hinanden. Kirkerne ser jo også specielle ud, og de er lette at kende. Første gang jeg fløj ind over Sct. Johannes Kirke, tænkte jeg: "Hold op, hvor er det fantastisk. Mit ønske om at blive en fugl er ikke gået i opfyldelse, men jeg kan nu flyve som pilot og se ned på ørnene."

Jeg blev faktisk lidt nysgerrig på, hvorfor kirken har ørne i tårnet - så jeg googledede Sct. Johannes Kirke i Herning, og de har en super god hjemmeside med masser af oplysninger. Kender du ikke godt det, at når du søger svar på et eller andet, at du så finder noget andet, der er mindst lige så interessant? Det sker altså tit for mig - men bevar du endelig din nysgerrighed!

Jeg fandt faktisk ud af, at kirketårnet har yderligere tre symboler i muren: et anker, et hjerte og de to græske bogstaver alfa og omega. Symbolerne ses også inde i kirken. En ekstra detalje er, at der på den ene urskive bevidst er lavet en fejl. Det romerske 8-tal er udskiftet med et 7-tal, så der på urskiven forekommer to 7-tallet, hvilket symboliserer, at intet er fuldkomment her på jorden.

Tårnet er faktisk heller ikke kun et kirketårn - det er et vandtårn. Jeg kommer til at tænke på, at Rundetårn i København også havde flere funktioner - nemlig et forsvarsværk - og et kirketårn for Trinitatis Kirke. Måske du kender flere af den slags bygninger med flere funktioner? Nå, tilbage til Herning: Der er altså mange symboler i Sct. Johannes Kirke. Og på hjemmesiden er der en beskrivelse af, at ørnen er et symbol for en af de fire evangelister. En evangelist er en forfatter, der har skrevet historier om Jesu liv. De fire evangelister hedder Mattæus, Markus, Lukas og Johannes - og de har hvert et dyr som deres symbol - Mattæus har et bevinget menneske, Markus - en bevinget løve, Lukas - en bevinget okse og Johannes - ja, gæt selv - en ørn. Ja ja, selvfølgelig skal Sct. Johannes Kirke have

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

Johannes' symboler: ørne. Og jeg er bare så glad for, at min drøm om at være en rovfugl ledte mig til at blive pilot.

Keep dreaming!

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I SDR. FELDING KIRKE MED NIELS VED ÅEN

Niels løb som en gal ned til åen. Blod strømmede ud af næsen, skjorten var revnet, men knappen havde han samlet op på brostenene, og den havde han i hånden. Han mærkede dens runde kanter i håndfladen og tænkte med gru på den lussing, hans mor ville give ham, når hun så skjorten. Han vidste godt, at hun måtte lappe den, for de havde ikke penge til en ny. Han kunne bare ikke blive ved med at finde sig i de ydmygende kommentarer og hånlige bemærkninger, han altid fik af herremandens lille blege søn. Han blev så vred, og i dag havde han slået igen. Den lille hvide mide havde fået en ordentlig en i blegfjæset.

Niels kunne ikke lade være med at fryde sig over, hvor godt han havde ramt. Og så var han løbet alt det, han kunne ned til åen. Bare de ikke kom efter ham. Husmoder havde råbt en masse eder og forbandelser efter ham. Han ville ende i helvedet og danse med alle de døde i ilden. Ville han det? Var han ondskaben selv? Hvorfor skulle de riges børn altid have lov at ydmyge de fattige? Han var bare blevet så gal. Niels så på åen. Den var fuld af vand og brusede afsted. På denne årstid, når sneen lige var smeltet, var den altid så voldsom, næsten som en flod. Pludselig mærkede han nakkehårene rejse sig. Ude i vandet flød et helt skelet, han stirrede ind i øjenhullerne. Bag det kom en kiste, og så trillede et hoved rundt. Niels skreg højt af frygt. Var det dét, hun mente husmoder? Var han begyndt at danse med de døde? Skulle han straffes, for det han lige havde gjort? Niels løb alt, hvad han kunne hen over engen. Efter lang tid nåede han til skoven, hvor han gemte sig under nogle buske. Stakåndet lå han der i sit gemmested. Knappen havde han stadig i hånden - det gjorde helt ondt, så hårdt klemte han om den. Han fugtede sine tørre læber, og smagen af blod blandet med jord fik ham til at bryde hulkende sammen. Han blev på sit gemmested, indtil mørket faldt på, og så listede han hjem og lagde sig i stalden og faldt i søvn. Inden solen stod op næste morgen, vågnede han ved, at en stor, stærk hånd greb fat i nakken af ham og trak ham op af høet. Niels skreg op og bad om tilgivelse og lovede, at han aldrig ville slå herremandens søn igen. Han blev ved med at skribe, indtil hans far slog ham i ansigtet og bad ham om at være stille. Faderen mente nu nok, at herremandens søn kunne trænge til lidt velfortjent tæsk, men Niels skulle ikke ligge der og dovne nu, hvor der var brug for ham nede ved åen. Niels krøb sammen, da han hørte, at han skulle ned til åen - skulle han så godt nok i helvede - ned og danse med skeletterne. Niels' far tog ham under armen og førte ham ud til brønden, hvor der var en spand koldt vand. Han bad ham om at vaske sit beskidte ansigt, og derefter gå ind og få den kolde grød fra aftenen før. Når han havde spist, skulle han ned og bestille noget nede ved åen. Niels turde ikke andet end adlyde sin far. Og da han havde spist, listede han stille ned mod åen. Her så han et mærkeligt syn. Der var fyldt af mennesker langs bredden. På vogne stod gamle kister, og under sækkelærred gemte man skeletter. I mens vognene blev læsset, kom der vogne fyldt med folk fra Assing sogn. De havde redskaber med og begyndte at grave. Det virke-

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

de ikke, som om han alligevel var i helvede. Mændene snakkede og diskuterede. Der var et livligt leben. Niels slappede af i hånden med knappen. Han mærkede, hvor øm han var i håndfladen. En mand greb fat i ham, knappen gled ud af hånden og landede ved å-bredder. Niels greb skovlen, som manden rakte ham og begyndte at grave. Manden snakkede ivrigt videre: "Vi skal have lavet å-bredder så bred, at vandet ikke ødelægger kirkegården og kirken. Vi kan jo ikke have de skeletter til at flyde sådan rundt. Grav nu! Så giver kirken øl i pausen!"

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I TIMRING KIRKE - CA. ÅR 1450 - LAUST OG KILDEN

Laust sidder inde i kirken og hører på præsten. Han forstår ikke så meget af det, han siger. Han tør ikke andet end at lade som om, han også tror på det, der bliver sagt i kirken, for det gælder om at holde sig gode venner med kirken og dens folk, for ellers skal man betale en masse penge til Rom for ikke at ryge direkte i helvedet. Laust ser over på kvinderne, der sidder til venstre for ham. Han ser sin mor og søster. Så fint de har redt og flettet deres hår i dag. Længere fremme sidder Marias mor. Hun græder. Laust forstår hende så godt. Han mærker, hvordan knuden i hjertet gør ondt, og tårerne brænder i øjnene. Om lidt kommer Maria nok hen til glughullet, her hvor de nu skal have nadver. Præsten går derhen med brød og vin, og dypper brødet i vinbægeret. Så rækker han brødet ud til de to kvinder, der står derude og ikke må komme ind i kirken. De er urene, siger præsten. Hvordan er de blevet det? Ja, Laust forstod godt, at de var syge. Det var jo pesten, men hvorfor var de også urene? Hvordan blev man det? Kom de i helvede? Havde de gjort noget forkert? Laust blev stadig varm i kinderne, når han tænkte på Maria, den smukke, unge pige, som han havde drømt om at gifte sig med. Men pludselig var hun forsvundet op over bakken syd for kirken. Han måtte ikke længere mødes med hende. Nu var hun syg og uren! Præsten taler om Jesus og en helgen, der hedder Sankt Trab. Man skal bede til dem for at få hjælp. Laust har prøvet så mange gange, men han ved ikke rigtigt, hvad han skal sige. Måske skulle han hellere prøve kilden. De siger, kilden nær Brikshus er hellig. Vandet er helbredende. Har Maria mon prøvet det? Han må prøve at sende bud til hende. Han har den mønt, rigmanden gav ham, da han hjalp med høsten. Den har han gemt i et hul i murværket. Den kunne han prøve at ofre til kilden og så give besked til Maria om at bade i kilden. Laust kunne mærke håbet brede sig i ham. Måske kunne han stadig blive gift med Maria. Laust går stille ud af døren, der vender mod syd. Han ser ud over markerne og til venstre ser han to kvinder i mørke kapper gå over bakken syd for kirken. Laust behersker sig fra at løbe hen til den ene af kvinderne, og går i stedet målrettet hjemad. Hjem efter mønten og derefter ned til kilden ved Brikshus.

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

I TJØRRING KIRKE MED JENS VEJMAND

Jens ser ud over stenbunken. Langt ude i horisonten kan han ane en hestevogn komme hen imod ham. Han ser ikke så godt længere med kun det ene øje. Ærgerligt, at han ramte den flintesten, så han nu må gå med klap for det ene øje. Det ser ud til at være nogle fede heste og en flot vogn, der kommer, så det er nok en af de rige bønder, der skal til marked. Jens tørrer sig i ansigtet med sin venstre hånd. De gamle klude, der er viklet omkring hånden, er helt stive af skidt og størknet blod. Nå, heldigvis er kulden ikke så slem i dag, det var værre i går, hvor det blæste, og selv om han sad bag det højeste bjerg af sten, så kunne han ikke få læ. Han må hellere komme i gang igen. Blev han da ikke så hurtigt træt, så kunne han nå meget mere på en dag, men det var, som om hammeren lå meget tungere i hånden på ham, og benene gjorde ondt hele tiden. Nå, han skulle ikke klage sig. Derhjemme gik Johanne og sled i det. Hun klagede aldrig, men han kunne se, hvordan kulden bed i hende, og hendes hænder var helt ru og krogede af det hårde slid med vasketøjet, og på denne årstid var vandet så koldt.

Jens fik varme i kroppen, når han i et kort nu drømte sig tilbage til, da han mødte Johanne. Han havde været ude at tjene på samme gård, hvor Johanne var tjenestepige. Hurtigt havde han forelsket sig i denne unge, lyshårede pige. De havde haft de samme drømme, og året efter var de gift. Han husker hendes smukke hænders kærtegn. Dengang var de helt bløde. Han havde været heldig med Johanne. Hun havde altid været ved hans side, trofast og kærlig. Han huskede årene, hvor han havde arbejdet på gårdene. Han kunne ikke tjene nok til føden, og de små blev syge og døde. 4 små kors havde de på kirkegården. Johanne blev aldrig den samme efter tabet af børnene. Det eneste, der holdt hende oppe, var, at hun havde de 6 andre børn at tage sig af, og for at de alle kunne overleve, startede hun som vaskekone for herremanden.

Jens retter på ny blikket mod horisonten. Hestevognen er tæt på nu. Han ser snefnug danse på himlen, og vejen er dækket med et tyndt, hvidt tæppe af sne. Jul, det er snart jul. Kunne han dog bare

I vognen sidder godsejeren med sin frue. Godsejerfruen har fået øje på Jens Vejmand. Undrende spørger hun sin mand, hvorfor han bare står og kigger ud i horisonten, i stedet for at lave noget. Godsejeren er vred over den dovenskab. De har brug for at vejen til Holstebro bliver færdig, så hurtigt som muligt, og det er på grund af sådanne nogle dovne, uduelige vej-mænd, at vejen stadig står ufærdig. Godsejerfruen vælger at være tavs, hun ved af erfaring, at når hendes mand har disse vredesudbrud, så er det bedst at tie stille. I sit stille sinde undrer hun sig over at den gamle mand der ude i horisonten bliver stående stille. Da vognen nærmer sig stendyn-gen er han væk. Godsejerfruen vender sig i vognen, da de kører forbi og ser manden ligge stille hen over stenene. Hammeren ligger et stykke væk

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

fra ham og hænderne med pjalterne er foldede,- han ser ud som om han smiler.

GÅ MED KIRKEFORTÆLLINGER FOLKEKIRKERNE I HERNING KOMMUNE

VINDING KIRKE - SOGNEFOGEDENS BÆNK

Trine havde travlt. Hun hersede rundt med tjenestefolkene. Nu måtte de da se at blive færdige med pigerne, så de kunne komme afsted til kirke. Deres lange hår skulle flettes, og de skulle have rene, hvide forklædekjoler på. Jo, Trine vidste godt, hvad der forventedes af en sognefogeds familie. Men hvor blev Lars dog af? Han var blevet kaldt ud her tidligt i morges til nabo-gården, hvor der havde været slagsmål aftenen før. Kunne han da ikke passe tiden? Det var så frygtelig pinligt at komme for sent til gudstjenesten. De andre sad og så helt anklagende på dem, når de gik op ad midtergangen til deres bænk helt oppe foran under prædikestolen. Det var ikke sjældent, at de kom for sent, og det var jo slet ikke deres skyld, at han altid skulle kaldes ud søndag morgen, fordi bønderne ikke kunne tåle at holde fri og drak alt for meget, så der blev slagsmål. Nå, nu kom han vist. Trine kunne høre hestehove ude på brostenene i gårdspladsen. Han blev nødt til at få skiftet til sin pæne jakke, når de skulle i kirke. Han skulle vel også have lidt brød efter sådan en lang morgen. Trine jagede med pigen i køkkenet, som hurtigt smurte en fedtemad til Lars. Imens Lars spiste, fandt Trine hans jakke frem, og da småpigerne kom ud i køkkenet, var alle klar til at køre med hestevognen ned til kirken.

De ni bedeslag havde lydt, og der var helt stille i kirken, da sognefoged-familien gik op til deres bænk. Trine rankede ryggen og gik med åbent blik frem i kirken. Hun brød sig ikke denne ydmygelse. Hun ville sige til Lars, at det var sidste gang, han kom for sent. Det var kapellanen, der skulle holde gudstjenesten. Præsten var nok ved en af de andre kirker. Trine kunne godt lide at lytte til kapellanen. Han var ikke så kedelig som præsten, og kunne godt være ret livlig, når han stod oppe på prædikestolen. Det var han også i dag. Han hoppede lidt, da han fortalte om den glæde, der vil være i himlen, når vi kommer dertil. Men pludselig hørte Trine ikke mere af prædiken. Hun skreg højt, og andre i kirken for op fra bænkene. En af småpigerne græd, og Trine forsøgte at samle dem alle omkring sig. Foran hende lå kapellanen, så lang han var og var blodig i panden. Folk myldrede op til ham for at få ham væk fra den ituslåede prædikestol. Trine fulgte det hele med blikket og favnen fuld af sine småpiger. Pludselig stoppede hendes åndedræt, da hun så Lars' fine jakke under prædikestolen." Lars! Hjælp Lars! Han ligger under prædikestolen, den er faldet ned oven på ham". Der kom nogle stærke mænd, som løftede prædikestolen op og forsigtigt bar Lars ud. Lars var bevidstløs, og Trine løb foran mændene ud til hestevognen, hvor de lagde ham, og stille kørte de hjem. Lars blev lagt i sin seng, og der lå han de næste syv dage, indtil han stille sov ind. Det blev sidste gang, han kom for sent i kirke.